

CURRÍCULUM

LCA

ANT

PRIMEIRO BACHARELATO

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes

Antropoloxía

Introdución

O que diferencia claramente a antropoloxía doutras disciplinas veciñas é, sen lugar a dúbidas, o seu marcado e específico carácter global e comparativo. Os pobos, as crenzas, a cultura... son observados baixo a potente lente dunha análise obxectiva que, de seguro, debe contribuír de xeito decisivo ao coñecemento da persoa como tal e, sinaladamente, como ser social; e hoxe engadiríamos global. Pero, ademais, esta materia proporciona múltiples perspectivas, xa que combina dentro do vasto campo antropolóxico, outras achegas de saberes e perspectivas diversas. A rica combinación de saberes e contribucións que converxen nesta materia convértena nunha área singular para tratar de lle insuflar aos alumnos e ás alumnas un aire de comprensión e universalidade que os/as libere do cinto de etnocentrismo que a cotío preside as súas vidas.

Esta riqueza perspectivística pode axudar o alumnado dun xeito determinante, por unha banda, a alcanzar unha fértil madurez como persoa e, por outra, a fixar e relacionar diversos coñecementos que foi adquirindo na súa traxectoria académica: filosofía, bioloxía, linguas, historia, economía, arte, etc. Daquela a Antropoloxía convértese por dereito propio nunha materia que, caracterizada pola súa inherente transversalidade, lle propoña ao alumno a reflexión como eixe fundamental dunha existencia cívica crítica e construtiva. Pero é que a antropoloxía como estudo da humanidade, dos pobos antigos e modernos e dos seus estilos de vida, proporcionalle ao/á discente unha sorte de visión de amplo espectro que de seguro lle procura un horizonte de comprensión abstracto que pode axudalo/a, dun xeito moi específico e práctico, a entender de forma madura e intelixente o mundo global no que nos movemos e a incardinarse nel. E, desde logo, sen renunciar a achegar un punto de vista, antropoloxicamente mediado, da nosa realidade en Galicia. Ser quen de contrastar ou, por mellor dicir, examinar cientificamente outras crenzas e visións do mundo desde unha perspectiva eminentemente crítica é un obxectivo que se debe lograr para o enriquecemento do pensamento do alumnado e a súa propia autocomprensión como persoa galega.

O currículo da materia consta de cinco bloques que, por así dicir, van en orde ascendente, en relación ao grao de abstracción e xeneralidade. Daquela, desde a antropoloxía física, pasando pola cultural e social, chégase ao cumio da antropoloxía filosófica como elemento característico que lle debe servir ao alumnado para pechar ou redondear todas as reflexións previas.

Todo iso sen perder de vista o horizonte didáctico-metodolóxico que fai que as competencias se entendan como un "saber facer" que se aplica de forma moi diversa e que conecta coas habilidades prácticas. Se un dos elementos clave no ensino por competencias é espertar e manter a motivación cara á aprendizaxe do alumnado, que implica unha nova formulación do seu papel, activo e autónomo, consciente de ser responsable da súa aprendizaxe, esta materia pode ser, daquela, paradigmática. Xerar afán de indagación e necesidade de novos coñecementos deben xurdir da capacidade de xeración de curiosidade que o/a docente ten que ser quen de motivar. Nesta materia favorécese especialmente o carácter transversal e práctico, e poden empregarse no proceso de ensino e aprendizaxe de xeito asiduo as tecnoloxías da información e da comunicación, que permiten o acceso a recursos virtuais.

Antropoloxía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A antropoloxía como saber				
1. e 2. l	3. B1.1. Características, obxecto, método e técnicas dos estudos antropolóxicos.	4. B1.1. Delimitar e precisar o campo de estudo da antropoloxía, así como a súa metodoloxía e as súas técnicas.	5. ANTB1.1.1. Identifica e distingue, de xeito claro e razoado, o campo de estudo da antropoloxía.	6. CAA 7. CCL
			8. ANTB1.1.2. Diferencia a súa metodoloxía e as técnicas ao respecto doutras ciencias e saberes.	9. CMCCT 10. CCEC
11.g 12.l	13.B1.2. Ramas da antropoloxía: física, cultural, social e filosófica.	14.B1.2. Definir e concretar o obxecto peculiar de estudo das ramas da antropoloxía.	15.ANTB1.2.1. Define e concreta con precisión o obxecto peculiar de estudo das ramas da antropoloxía, distinguindo cada unha a través de textos, e realiza unha presentación empregando as tecnoloxías da información e da comunicación.	16. CMCCT 17. CCL 18. CD
19.d 20.e	21.B1.3. Escolas antropolóxicas	22.B1.3. Distinguir as peculiaridades das escolas antropolóxicas.	23.ANTB1.3.1. Distingue sinteticamente as características propias das escolas antropolóxicas, elaborando un mapa conceptual.	24. CAA 25. CCL
26.d 27.e 28.l	29.B1.4. A antropoloxía e outras ciencias sociais.	30.B1.4. Diferenciar a antropoloxía doutras ciencias sociais.	31.ANTB1.4.1. Diferencia e explica a antropoloxía con respecto a outros saberes e outras ciencias sociais.	32. CCL 33. CAA
Bloque 2. Antropoloxía física: hominización e humanización				
34.e 35.h	36.B2.1. Liña filoxenética humana.	37.B2.1. Establecer a liña filoxenética humana, dando conta das probas sobre a evolución.	38.ANTB2.1.1. Reproduce a liña filoxenética humana, utilizando para iso recursos das tecnoloxías da información e da comunicación.	39. CAA 40. CMCCT 41. CD
			42.ANTB2.1.2. Recoñece probas sobre a evolución.	43. CCEC 44. CAA
45.e 46.g	47.B2.2. Bases fisiolóxico-biolóxicas do comportamento humano.	48.B2.2. Describir, a través das tecnoloxías da información e da comunicación, as bases fisiolóxico-biolóxicas do comportamento humano desde a estrutura e a funcionalidade dos sistemas nervioso e endócrino.	49.ANTB2.2.1. Describe a estrutura e a funcionalidade do sistema nervioso e do endócrino, recorrendo ás tecnoloxías da información e da comunicación.	50. CD 51. CCL 52. CMCCT
53.a 54.e 55.m	56.B2.3. Proceso de humanización: explosión cultural.	57.B2.3. Describir a orixe e a evolución da especie humana, e a árbore xenealóxica dos homínidos ata a explosión cultural.	58.ANTB2.3.1. Describe e explica, mediante ferramentas informáticas, a orixe e a evolución da especie humana.	59. CD 60. CCL
			61.ANTB2.3.2. Constrúe a árbore xenealóxica dos homínidos ata a explosión cultural, e plásmoa nunha produción audiovisual.	62. CAA 63. CCL 64. CSIEE 65. CD

Antropoloxía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
66.d	67.B2.4. Relación dialéctica entre o innato e o adquirido.	68.B2.4. Recoñecer a relación dialéctica entre o innato e o adquirido a partir de diversas teorías e modelos.	69.ANTB2.4.1. Identifica a relación dialéctica entre o innato e o adquirido a partir da diferenciación de teorías e modelos.	70.CCL 71.CAA
72.a 73.e	74.B2.5. Antropoloxía e arqueoloxía: do Paleolítico ao xurdimiento dos primeiros estados modernos.	75.B2.5. Concretar a achega da arqueoloxía aos estudos antropolóxicos, amosando o percorrido que vai polos grandes períodos da evolución sociocultural: Paleolítico, Neolítico, revolución urbana e sociedade industrial.	76.ANTB2.5.1. Describe a achega da antropoloxía e da arqueoloxía ao coñecemento da evolución humana. 79.ANTB2.5.2. Delimita o percorrido que vai polos grandes períodos da evolución sociocultural (Paleolítico, Neolítico, revolución urbana e sociedade industrial), e elabora mapas conceptuais.	77.CCEC 78.CCL 80.CCEC 81.CCL
82.a 83.b 84.c 85.d 86.e	87.B2.6. Unidade e diversidade do ser humano.	88.B2.6. Describir a complexidade do ser humano a través da súa peculiar unidade e diversidade.	89.ANTB2.6.1. Identifica e describe mediante pequenos textos a complexidade do ser humano, a través da súa peculiar unidade e diversidade.	90.CCL 91.CCEC
Bloque 3. Antropoloxía cultural				
92.a 93.b 94.c 95.e 96.h	97.B3.1. Concepto de cultura.	98.B3.1 Definir o termo cultura, asumindo a súa complexidade desde diversos puntos de vista.	99.ANTB3.1.1. Define os trazos característicos da cultura. 103.ANTB3.1.2. Identifica diversas perspectivas na súa concepción.	100.CCEC 101.CCL 102.CSC 104.CCEC 105.CSC
106.a 107.b 108.e	109.B3.2. Interiorización da cultura: axentes e procesos da endoculturación.	110.B3.2. Describir a interiorización da cultura, salientando os axentes e os procesos da endoculturación.	111.ANTB3.2.1. Describe o significado da interiorización da cultura. 113.ANTB3.2.2. Identifica e define os axentes e os procesos de endoculturación.	112.CCL 114.CCL 115.CSC
116.a 117.b 118.d 119.h 120.m	121.B3.3. Análise da cultura: perspectivas EMIC e ETIC.	122.B3.3. Analizar a cultura, distinguindo as perspectivas EMIC e ETIC.	123.ANTB3.3.1. Analiza algún elemento cultural do seu contorno e compárao adecuadamente con outras manifestacións culturais, distinguindo as perspectivas EMIC e ETIC.	124.CCEC 125.CSC 126.CSIEE

Antropoloxía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
127.a 128.b 129.c 130.e 131.m 132.p	133.B3.4. Dinámica das culturas e diversidade cultural.	134.B3.4. Describir as dinámicas das culturas e a diversidade cultural.	135.ANTB3.4.1. Describe, analiza e explica algún elemento cultural do seu contorno, comprendendo a complexidade da diversidade cultural global e de Galicia.	136.CCL 137.CSC 138.CSIEE 139.CCEC
140.a 141.b 142.h	143.B3.5. Sociedade global.	144.B3.5. Describir os elementos característicos da sociedade global.	145.ANTB3.5.1. Recoñece, a partir dunha listaxe de trazos culturais e sociais, os elementos característicos da sociedade global.	146.CCEC 147.CSC
148.a 149.b 150.d 151.e 152.n 153.p	154.B3.6. Producións culturais.	155.B3.6. Describir as producións culturais e distinguir as materiais das inmateriais.	156.ANTB3.6.1. Describe a través dos seus trazos as producións culturais, e distingue as materiais das inmateriais.	157.CCEC 158.CSC 159.CCL
			160.ANTB3.6.2. Describe con argumentación producións materiais e inmateriais de Galicia.	161.CCL 162.CCEC 163.CSC
164.d 165.e 166.n 167.p	168.B3.7. Linguaxe.	169.B3.7. Identificar as relacións entre usos lingüísticos e trazos culturais.	170.ANTB3.7.1. Identifica relacións entre usos lingüísticos e trazos culturais.	171.CCL 172.CSC 173.CCEC
			174.ANTB3.7.2. Identifica ás relacións entre lingua e cosmovisión, tendo Galicia como exemplo.	175.CCL 176.CSC 177.CCEC
178.a 179.b 180.l 181.n 182.p	183.B3.8. Arte e técnica.	184.B3.8. Describir os elementos característicos da arte e da técnica, desde unha óptica histórica e antropolóxica.	185.ANTB3.8.1. Identifica os elementos característicos da arte e da técnica, e diferéncios desde unha óptica histórica e antropolóxica.	186.CCEC 187.CSC 188.CCL
			189.ANTB3.8.1. Describe exemplos de manifestacións artísticas e técnicas en Galicia, e compréndeos no seu contexto.	190.CCL 191.CCEC 192.CCL
193.a 194.b 195.e	196.B3.9. Relixión.	197.B3.9. Identificar os aspectos formais e semióticos do fenómeno relixioso, así como os principais paradigmas teóricos para a súa interpretación.	198.ANTB3.9.1. Identifica a través de pequenos textos os aspectos formais e semióticos do fenómeno relixioso	199.CCL 200.CCEC
			201.ANTB3.9.2. Define os principais paradigmas teóricos para a súa interpretación.	202.CAA 203.CCEC 204.CCL

Antropoloxía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
205.e	206.B3.10. Saber.	207.B3.10. Describir os fundamentos antropolóxicos do saber.	208.ANTB3.10.1. Identifica en pequenos textos os fundamentos antropolóxicos do saber.	209.CCL 210.CAA
Bloque 4. Antropoloxía social				
211.a 212.b 213.c 214.e	215.B4.1. Sociabilidade constitutiva do ser humano.	216.B4.1. Describir a sociabilidade e a socialización como trazos inherentes ao ser humano.	217.ANTB4.1.1. Recoñece e describe a sociabilidade e a socialización como trazos inherentes ao ser humano	218.CCL 219.CAA 220.CCEC
221.e 222.m 223.o	224.B4.2. Produción de bens e economía.	225.B4.2. Analizar os procedementos de produción de bens, así como as bases e os tipos de intercambio económico.	226.ANTB4.2.1. Describe os procedementos de produción de bens.	227.CCL 228.CSIEE 229.CAA
			230.ANTB4.2.2. Recoñece os principais tipos de intercambio e as bases da economía, e exemplifícaa na nosa comunidade.	231.CAA 232.CSIEE 233.CCEC
234.a 235.b 236.c	237.B4.3. Reprodución social e sexualidade.	238.B4.3. Analizar os mecanismos de reprodución social e, especialmente, a comprensión da sexualidade.	239.ANTB4.3.1. Identifica dun xeito concreto os mecanismos de reprodución social e, especialmente, os trazos típicos da sexualidade.	240.CAA 241.CCEC
242.a 243.b 244.c 245.g 246.p	247.B4.4. Relacións de parentesco.	248.B4.4. Analizar e describir os sistemas terminolóxicos e as teorías sobre o parentesco.	249.ANTB4.4.1. Analiza e describe os sistemas terminolóxicos sobre o parentesco, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	250.CCL 251.CD 252.CAA
			253.ANTB4.4.2. Analiza as modalidades de organización domésticas e os sistemas de parentesco, prestándolle especial atención á realidade galega.	254.CCEC 255.CAA
256.a 257.b 258.d 259.e 260.f	261.B4.5. Lei, orde e conflito. Guerras e xurdimento do Estado.	262.B4.5. Analizar as relacións entre individuos, o mantemento dunha cohesión política e a resolución dos conflitos por medio de guerras.	263.ANTB4.5.1. Analiza e identifica as relacións entre individuos.	264.CCEC 265.CCL 266.CAA 267.CSC

Antropoloxía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
200.n			268.ANTB4.5.2. Describe o mantemento dunha cohesión política e a resolución dos conflitos por medio de guerras.	269.CCL 270.CCEC
271.a 272.b 273.c 274.d 275.g	276.B4.6. Tratamento das diferenzas sociais.	277.B4.6. Recoñecer o significado da pertenza a grupos estratificados e a súa relación co poder.	278.ANTB4.6.1. Recoñece, a través de pequenos fragmentos, o significado da pertenza a grupos estratificados. 282.ANTB4.6.2. Describe a relación dos grupos cos poderes establecidos, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	279.CCL 280.CCEC 281.CAA 283.CCL 284.CCEC 285.CD 286.CSC
Bloque 5. Antropoloxía filosófica				
287.d 288.e 289.n	290.B5.1. Orixe da antropoloxía filosófica.	291.B5.1. Describir as orixes mediatas e inmediatas da antropoloxía filosófica.	292.ANTB5.1.1. Describe de xeito sinxelo a orixe da antropoloxía filosófica a comezos do século XX e os seus antecedentes máis afastados.	293.CCL 294.CAA 295.CCEC
296.d 297.e 298.h	299.B5.2. Análise filosófica da especificidade humana.	300.B5.2. Caracterizar os trazos distintivos do enfoque filosófico sobre a especificidade humana, desde os puntos de vista simbólico e histórico.	301.ANTB5.2.1. Identifica dun xeito concreto os trazos distintivos do enfoque filosófico sobre a especificidade humana, desde os puntos de vista simbólico e histórico, en fragmentos filosóficos.	302.CCL 303.CAA
304.d 305.e 306.n	307.B5.3. Conciencia da finitude. Historia, vida e morte.	308.B5.3. Describir a estrutura da subxectividade humana: <i>logos</i> e <i>praxis</i> .	309.ANTB5.3.1. Describe o <i>logos</i> e a <i>praxis</i> como dimensión característica do suxeito humano.	310.CCL 311.CCEC 312.CAA
313.b 314.e 315.n	316.B5.3. Conciencia da finitude. Historia, vida e morte.	317.B5.4. Analizar o sentido da vida e da morte desde a conciencia da propia finitude.	318.ANTB5.4.1. Analiza e describe o sentido da vida e da morte tomando como referencia a conciencia da propia finitude, a través de fragmentos filosóficos e literarios.	319.CCL 320.CAA 321.CCEC
322.b 323.d 324.e 325.n	326.B5.4. Racionalidade, emotividade e conciencia moral.	327.B5.5. Analizar a racionalidade e a afectividade como dimensións que conforman as bases éticas da persoa.	328.ANTB5.5.1. Diferencia os instintos animais básicos da plasticidade da dinámica humana. 331.ANTB5.5.2. Identifica os trazos característicos da racionalidade e a afectividade como dimensións que conforman as bases éticas da persoa, mediante pequenos fragmentos filosóficos, literarios ou cinematográficos.	329.CCL 330.CCEC 332.CCL 333.CAA 334.CCEC